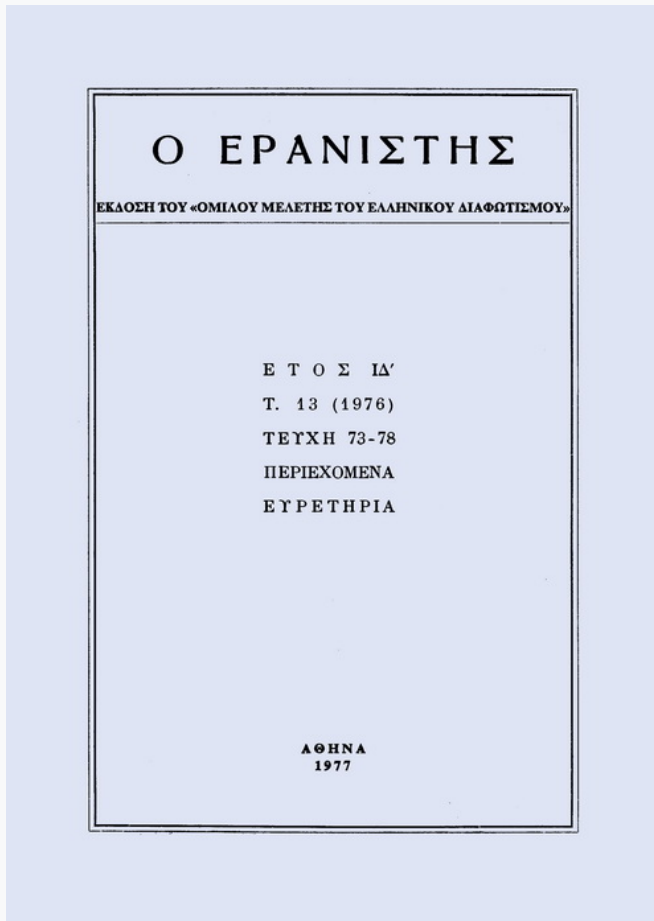

The Gleaner

Vol 13 (1976)

Ariadna Camariano–Cioran, «Les Académies princières de Bucarest et de Jassy et leurs professeurs»

Γ. Κ(αράς)

doi: [10.12681/er.10060](https://doi.org/10.12681/er.10060)

Copyright © 2016, Γ. Κ(αράς)

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Κ(αράς) Γ. (2016). Ariadna Camariano–Cioran, «Les Académies princières de Bucarest et de Jassy et leurs professeurs». *The Gleaner*, 13, 247–248. <https://doi.org/10.12681/er.10060>

Σ Χ Ο Λ Ι Α

Ariadna Camariano-Cioran

LES ACADEMIES PRINCIERES
DE BUCAREST ET DE JASSY ET
LEURS PROFESSEURS

Institute for Balkan Studies, Θεσσαλονίκη, 1974.

Στις 730 σελίδες του νέου αυτού έργου της, η ²Αριάδνη Καμαριανού - Τσιοράν (Βουκουρέστι) μᾶς δίνει μιὰ ολοκληρωμένη εικόνα των δύο αυτών ελληνικών σχολῶν, πὸν γνώρισαν ιδιαίτερη ἀνάπτυξη τὸν 18ο αἰῶνα. Γιὰ πρώτη φορά στὴν ἱστορία των σχολικῶν πραγμάτων κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας ἐπιχειρεῖται νὰ μελετηθεῖ τὸ θέμα τῆς σύστασης καὶ ἀνάπτυξης των δύο αυτῶν εκπαιδευτικῶν ιδρυμάτων ἀπ' ὅλες τους τὶς ἀπόψεις: τῆς ὀργάνωσης καὶ λειτουργίας, τοῦ περιεχομένου καὶ τῶν μεθόδων παιδείας, τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ, τῆς κοινωνικῆς προέλευσης των μαθητῶν καὶ τοῦ ρόλου πὸν ἔπαιξαν οἱ σχολεὺς αὐτὲς στὸν γεωγραφικὸ τους χῶρο — στὶς Ρουμανικὲς Χῶρες καὶ γενικότερα στὴ ΝΑ Εὐρώπη.

Συγκρατοῦμε ἐπίσης τὴν προσπάθεια πὸν γίνεται, ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἀκόμη τοῦ βιβλίου, νὰ μελετηθεῖ τὸ θέμα τῆς ἐμφάνισης των δύο σχολῶν ὄχι σὰν προῖον μόνον των ιδιαίτερων συνθηκῶν πὸν εἶχαν δημιουργηθεῖ τὰ τελευταῖα 100-150 χρόνια πρὶν τὸ 1821 στὶς Παρίστριες Ἡγεμονίες καὶ πὸν ἐννοοῦσαν τὴ δημιουργία καὶ ἀνάπτυξη ἐκεῖ ἐνὸς τέτοιου ἔργου, ἀλλὰ καὶ σὰν ἀπόροια μιᾶς ἱστορικῆς ἐξέλιξης, τὸ νῆμα τῆς ὁποίας ἡ συγγραφέας παρακολουθεῖ ἀπὸ κοντὰ. Μιᾶς ἱστορικῆς ἐξέλιξης πὸν τὴ σημαδεύουν ἡ διάδοση στὴν περιοχὴ αὐτὴ, ἀπ' τὸν 15ο ἀκόμη αἰῶνα, τῆς ἐλληνικῆς γλώσσας, καθὼς καὶ ἡ συνεχὴς ἀΐξιση τοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴν ἐλληνικὴ παιδεία.

Ὁ ἔρευνητὴς συναπτὰ ἐδῶ, γιὰ πρώτη φορά τόσο συγκεντρωτικὰ καὶ σὲ τέτοια ἔκταση (120 σελίδες τοῦ βιβλίου) πλοῦσια στοιχεῖα γιὰ τὸ περιεχόμενο

τῆς παιδείας καὶ τὰ βιβλία πὸν χρησιμοποιοῦνταν στὸν κάθε τομέα μελέτης. Μιὰ ιδιαίτερη μνεῖα ἐδῶ σχετικὰ μὲ τὶς ἐξαιρετικὰ χρήσιμες ἀναφορὲς πὸν γίνονται στὰ χειρόγραφα, στὰ μαθηματάρια πὸν διαφυλάσσονται ἀπ' τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὶς διάφορες ρουμανικὲς βιβλιοθήκες καὶ κυρίως στὴ βιβλιοθήκη τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας στὸ Βουκουρέστι καὶ τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἕνα σίγουρο ὁδηγὸ καὶ μέσο γνώσης τοῦ πνευματικοῦ ὑποστρώματος μαθητῶν, ἀλλὰ καὶ δασκάλων ὄχι μόνον των σχολῶν τοῦ Βουκουρεστίου καὶ τοῦ Ἰασίου ἀλλὰ καὶ ὅλων των σχολῶν πὸν λειτούργησαν τότε στὸν ἐλληνικὸ χῶρο.

Πρὸς τὴν ἴδια αὐτὴ κατεύθυνση βοηθοῦν τὸν ἱστορικὸ, γενικότερα τὸν ἔρευνητὴ, πὸν θὰ μελετήσῃ τὸ βιβλίο τῆς Ἀ. Κ. - Τσ., τὰ βιογραφικὰ σημεῖωματα των καθηγητῶν καὶ των δύο σχολῶν (300 σελίδες τοῦ βιβλίου) σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν παρουσίαση τοῦ ἔργου τους, τὴν παρακολούθηση των νοητικῶν τους νημάτων, τὶς ἀναφορὲς στὰ κέντρα ὅπου ἔχουν διαμορφωθεῖ καὶ ἀπ' τὰ ὁποῖα ἐπηρεάζονται.

Σημειώνουμε ἐπίσης καὶ τὴ συνεχὴ προσπάθεια τῆς συγγρ. νὰ ἐπισημάνῃ τὰ κανάλια μεταφορᾶς καὶ τὸν ρυθμὸν διάδοσης των νεωτεριστικῶν ἰδεῶν πὸν ἔρχονται ἀπ' τὴν Εὐρώπη καὶ κυρίως ἀπ' τὴ Γαλλία.

Οἱ πολῦτοιμοι τέλος κατάλογοι των μαθητῶν ὅπως καὶ οἱ πίνακες ὀνομάτων καὶ κυρίως ἔργων, καθὼς ἐπίσης καὶ οἱ ἀναφορὲς, πὸν δίνονται μὲ βάση τὰ συγκεκριμένα στοιχεῖα, στὴ συμβολὴ των σχολῶν αυτῶν στὴν ἀνάπτυξη τῆς παιδείας στὸν βαλκανικὸ χῶρο ἀλλὰ καὶ στὴν προετοιμασία τοῦ ²21, συμπληρώνουν τὴν εἰκόνα γιὰ τὶς σχολεὺς αὐτὲς τοῦ Βουκουρεστίου καὶ τοῦ Ἰασίου καὶ κάνουν τὸ βιβλίο ἀπαραίτητο ἐργαλεῖο στὰ χέρια τοῦ μελετητῆ ὄχι μόνον των ἐκπαιδευτικῶν πραγμάτων στὶς Παρίστριες Ἡγεμονίες ἀλλὰ καὶ γενικότερα τῆς ζωῆς τοῦ ἐλληνισμοῦ τῆς διασπορᾶς. Ὡστόσο θὰ θέλαμε νὰ ὑπογραμμίσουμε κατα-

λήγοντας, τὸς κάπως παρακινδυνευμένους, ἀπ' τὴν ἀποψη τῆς ἐπιστημονικῆς ἱστορικῆς μελέτης, ὑψηλοῦς τόνους τῶν συμπερασμάτων ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμηση τοῦ ρόλου ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν δύο αὐτῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ ποῦ ὀφείλονται, κατὰ τὴ γνώμη μας, στὴ μὴ παρακολούθηση τῆς τόσο ἀπαραίτητης, ἰδιαίτερα σὲ τέτοιες περιπτώσεις, λειτουργικότητα τῆς σχέσης πομποῦ - δέκτη.

Γ.Κ.

Ἰώσηπος Μοισιόδαξ «Ἀπολογία»
(Ἐπιμέλεια Ἀλκη Ἀγγέλου,
Ν.Ε.Β., Ἐρμῆς 1976)

Ἡ Ἀπολογία τοῦ Ἰώσηπου Μοισιόδακα (Βιέννη 1780) ἀποτελεῖ τὸ πρῶτο νεοελληνικὸ δοκίμιο ἀλλὰ καὶ τὴν προσωπικὴ ἀπολογία ἐνὸς πνευματικοῦ ἀνθρώπου ἀναζητῶντας τὴν ἀναμόρφωση τῆς νεοελληνικῆς παιδείας. Ἡ ἰδιουτυπία αὐτῆ τοῦ κειμένου ὀδήγησε τὸν Καθηγητὴ Ἀλκη Ἀγγέλου

στὴν εἰσαγωγή του, πρῶτα στὴν διερεύνηση τῶν ἱστορικῶν δεδομένων τῆς συγγραφῆς τοῦ κειμένου καὶ ὕστερα σὲ μία προσέγγιση τῆς συγγραφικῆς ἰδιοσυγκρασίας τοῦ Μοισιόδακα, τοῦ ὑποκειμενικοῦ δηλ. παράγοντα, μὲ βάση τις διαδικασίες ἀπὸ τις ὁποῖες πέρασε ἡ Ἀπολογία γιὰ νὰ λάβει τὴν ὀλοκληρωμένη μορφή της. Ὁ Μοισιόδακας στὴν Ἀπολογία του θέλει νὰ καταλύσει τὴν εἰκόνα τοῦ λόγιου - δασκάλου καὶ διαγράφει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ συγγραφέα ποῦ δὲν ἔχει γιὰ στόχο του τὴν μετακένωση τῆς γνώσης ἀλλὰ τὴν μέθεξή της. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς νεοελληνικῆς παιδείας, ὁ Μοισιόδακας εἶναι ἀπὸ τοὺς πρῶτους λόγιους τοῦ νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ ποῦ μὲ τὸ βιβλίον αὐτὸ ἀποτείνεται στὸν κόσμον τοῦ πνεύματος, συμπληρώνοντας τὸ κενὸ αὐτὸ πλάι στὴν ἐκκλησιαστικὴ, ἐκπαιδευτικὴ καὶ λαϊκὴ γραμματεία.

P. A. - A.